

Választás 2018 Budapest

A REPUBLIKON INTÉZET ELEMZÉSE

REZÜMÉ

A rendszerváltás óta jellemző a magyar politikára, hogy a fővárosi lakosok pártválasztása némileg más képet mutat, mint az ország többi részén élő szavazók pártpreferenciája. Ezt a jelenséget a 2018-as választási eredmények is visszaigazolják: a baloldali, liberális pártok az átlagosnál jobban, míg a jobboldali pártok az átlagosnál rosszabbul szerepeltek Budapesten. Ugyan a fővárosban is a Fidesz-KDNP szerezte a legtöbb szavazatot, előnyük jóval kisebb, mint az ország egészében. Máshogy alakulnak a fővárosban az ellenzéken belüli erőviszonyok is: míg országosan a Jobbik a legerősebb ellenzéki párt, Budapesten egyértelműen az MSZP-Párbeszéd szövetség. A budapesti eredmények elemzéséből világosan látszik az is, hogy az egyéni jelöltek koordinációja nagy hatással volt a listás eredmények alakulására is. A Republikon Intézet választási eredményeket elemző sorozatának első része a budapesti választási eredményeket értékeli.

KÖVETKEZTETÉSEK

1. A jobboldal gyengébb, a baloldal erősebb Budapesten

A Fidesz-KDNP és a Jobbik budapesti listás eredménye jóval elmarad az országosan elért eredményüktől, miközben a baloldali, liberális ellenzéki pártok kivétel nélkül jobban teljesítettek a fővárosban, mint országosan. Miközben a Fidesz-KDNP országosan a listás szavazatok 47 százalékát tudhatja magáénak, addig Budapesten csak 38 százalékos eredményt értek el, de a Jobbik 13 százalékos fővárosi eredménye is jóval elmarad az országosan elért 20 százaléktól. Hasonlóan nagy eltéréseket láthatunk – fordított irányban – a baloldali, liberális pártok esetén is, a Momentumnak például kétszer akkora a budapesti támogatottsága (6 százalék), mint az országos (3 százalék).

2. A baloldalon belüli koordináció a listás eredményeket is befolyásolta

A listás szavazatok egyéni választókerületenkénti elemzéséből világosan látszik, hogy a koordinációban résztvevő pártok erősebbek tudtak lenni azokban a kerületekben, ahol állítottak jelöltet, mint azokban, ahol visszaléptek más pártok jelöltjeinek javára. Ennek egyik leglátványosabb példája az Együtt kiugróan magas csepeli támogatottsága, amely semmi mással nem magyarázható igazán, mint azzal, hogy a Csepelt magába foglaló választókerületben végül Szabó Szabolcs

maradt az egyedüli baloldali ellenzéki jelölt. Hacsak nem feltételezzük, hogy Gyurcsány Ferenc és a DK valamiért kimagaslóan népszerű a IV. és a XV. kerületben, akkor az itt elért jó eredménynek is csak a koordinált jelöltállítás lehet az oka.

3. A Karácsony Gergely-hatás

Érdekes volt összefognia az MSZP-nek Karácsony Gergellyel, ami nem csak abban mutatkozik meg, hogy Zuglóban volt a legerősebb a pártszövetség, hanem abban is, hogy a szocialisták számára hagyományosan gyengébb polgári kerületekben a pártszövetség jóval sikeresebb volt, mint a szocialisták a mostani országgyűlési választásokkal leginkább összevetető, 2014-es EP-választáson.

4. Hasonlóan alakult az LMP és a Momentum területi támogatottsága

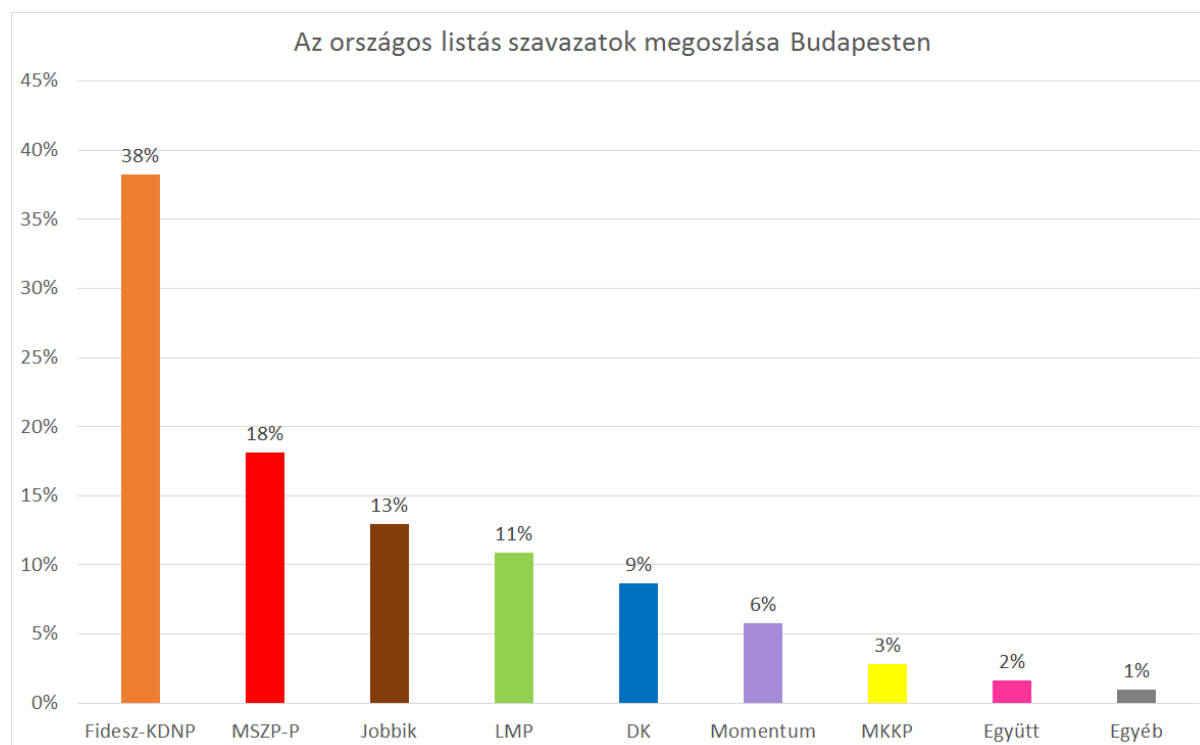
Az LMP-re és a Momentumra is jellemző, hogy leginkább a főváros belső kerületeiben rendelkeznek magasabb támogatottsággal, a külső kerületekben viszont az átlagosnál gyengébben szerepeltek. Érdekes látni azt is, hogy ehhez hasonló területi megoszlás korábban az SZDSZ-re volt jellemző.

5. Budapest minden kerületében többségben van az ellenzék

Az áprilisi országgyűlési választásokon minden kerületben többségben voltak az ellenzéki szavazók. Míg országos szinten igaz, hogy az ellenzék két, nagyjából hasonló erejű blokkba rendeződik, Budapesten más a helyzet: a XVII. kivételével minden kerületben több baloldali, liberális szavazó van, mint kormánypárti, tehát a Jobbik nélküli ellenzék is képes felvenni a versenyt a Fidesz-KDNP-vel. Ugyan a baloldali ellenzéki szavazók többségét minden kerületben a „rég” – a 2014-es összefogásban résztvevő – baloldali pártok, tehát az MSZP-P, a DK, valamint az Együtt szavazói adják, az „új” baloldali ellenzék (LMP, Momentum) a budai polgári, valamint a belvárosi kerületekben komoly erőt képvisel. Az „új” baloldal, tehát az LMP és a Momentum együttesen, 15 kerületben is magasabb támogatottsággal rendelkezik, mint a Jobbik.

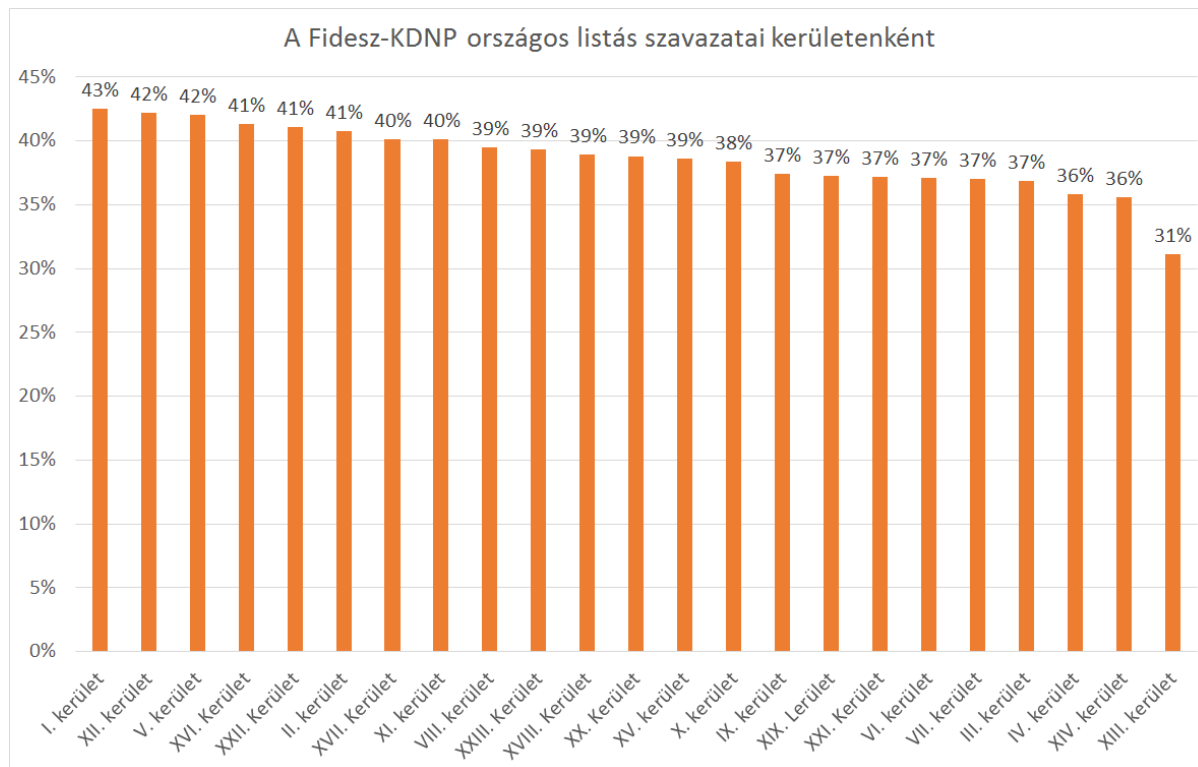
EREDMÉNYEK

A legtöbb listás szavazatot Budapesten is a Fidesz-KDNP listája kapta: összességében 38 százalékot értek el, ami jóval kevesebb, mint az országosan elért 47 százalék. Az ellenzéki pártok listái közül az MSZP-Párbeszéd lista kapta a legtöbb szavazatot (18 százalék), a pártszövetség fővárosi eredménye tehát lényegesen jobb, mint az országosan elért eredmény. A néppártosodás ellenére a Jobbik továbbra gyenge a fővárosban, a budapesti listás szavazatoknak mindössze 13 százalékát szerezte meg. Látszik az is, hogy az MSZP-Párbeszéd szövetség nem csak a Jobbikhoz képest ért el jó eredményt Budapesten, de a Jobbikon kívüli ellenzéki pártok közül sem tudta egyik sem igazán megszorongatni: az LMP 11, a DK 9, a Momentum 6, az MKKP 3, az Együtt pedig 2 százalékot ért el. Összességében tehát az látszik, hogy míg a baloldali, liberális pártok alapvetően jobban szerepeltek a fővárosban, mint országosan, addig a jobboldali pártok Budapesten elért eredménye elmarad az országostól.

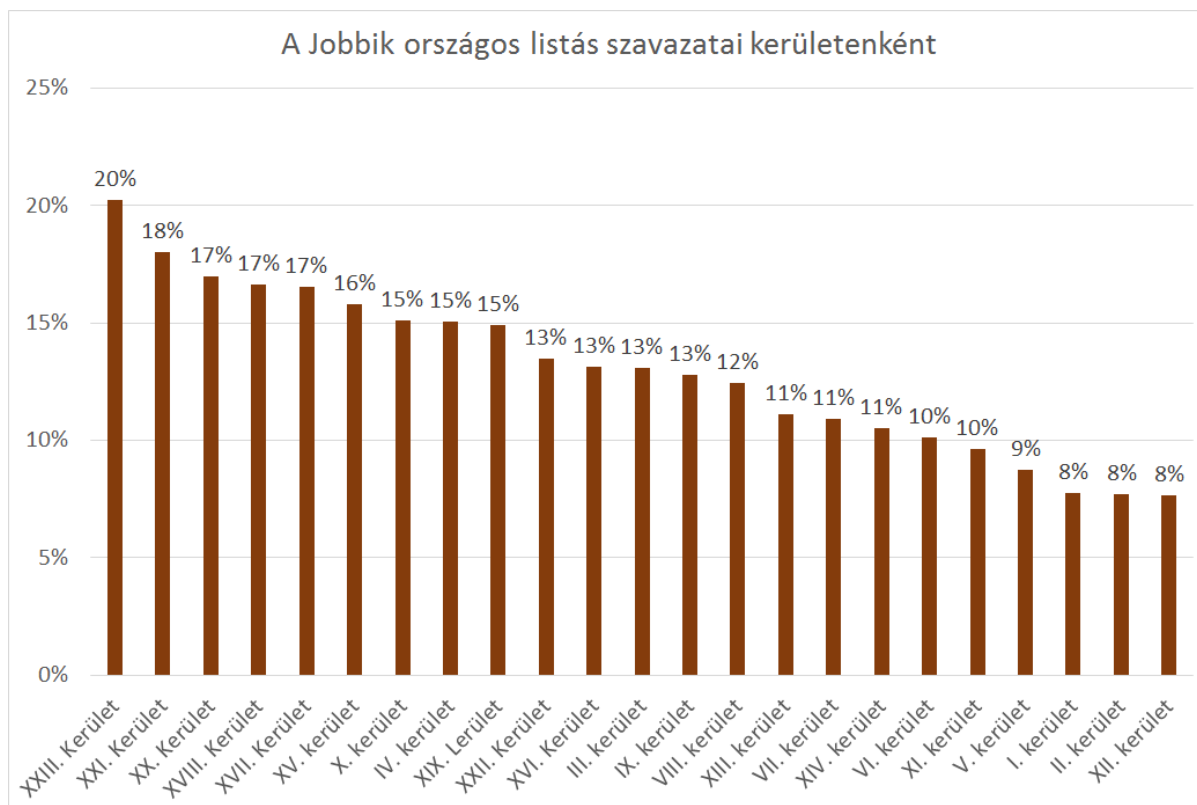

Talán nem meglepő, hogy a Fidesz-KDNP a belvárosban, illetve Buda hegyvidéki részén szerepelt a legjobban: az I. kerületben 43, a XII. és az V. kerületben a listás szavazatok 42 százalékát szereztek meg a kormánypártok. Kiugróan gyenge eredményt ért el a Fidesz-KDNP a XIII. kerületben (31 százalék), de gyengén szerepeltek a IV. és a XIV. kerületben

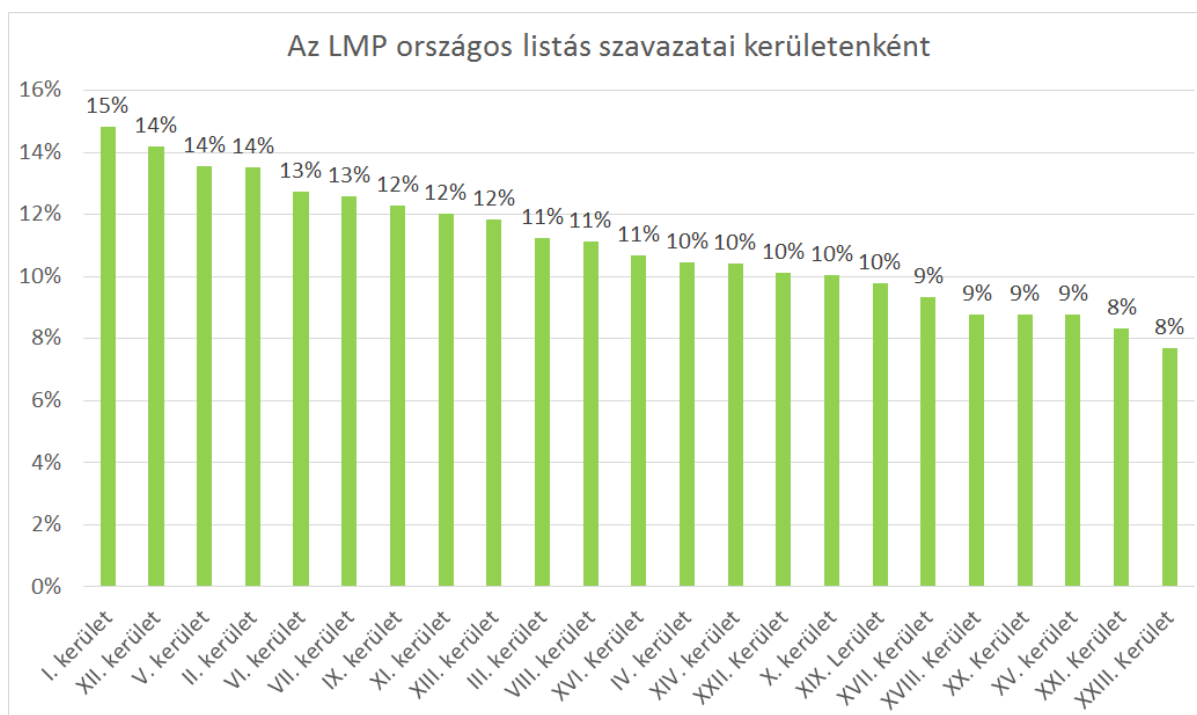
is, ahol csupán 36 százalékot értek el. Érdeemes megnézni a VIII. és a XV. kerületben elért eredményeket is, ahol időközi polgármester választásokra kerül sor a közeljövőben. Az említett két kerületben a kormánypártok a listás szavazatok 39 százalékát szerezték meg, tehát nagyjából a budapesti átlagnak megfelelő eredményt értek el.

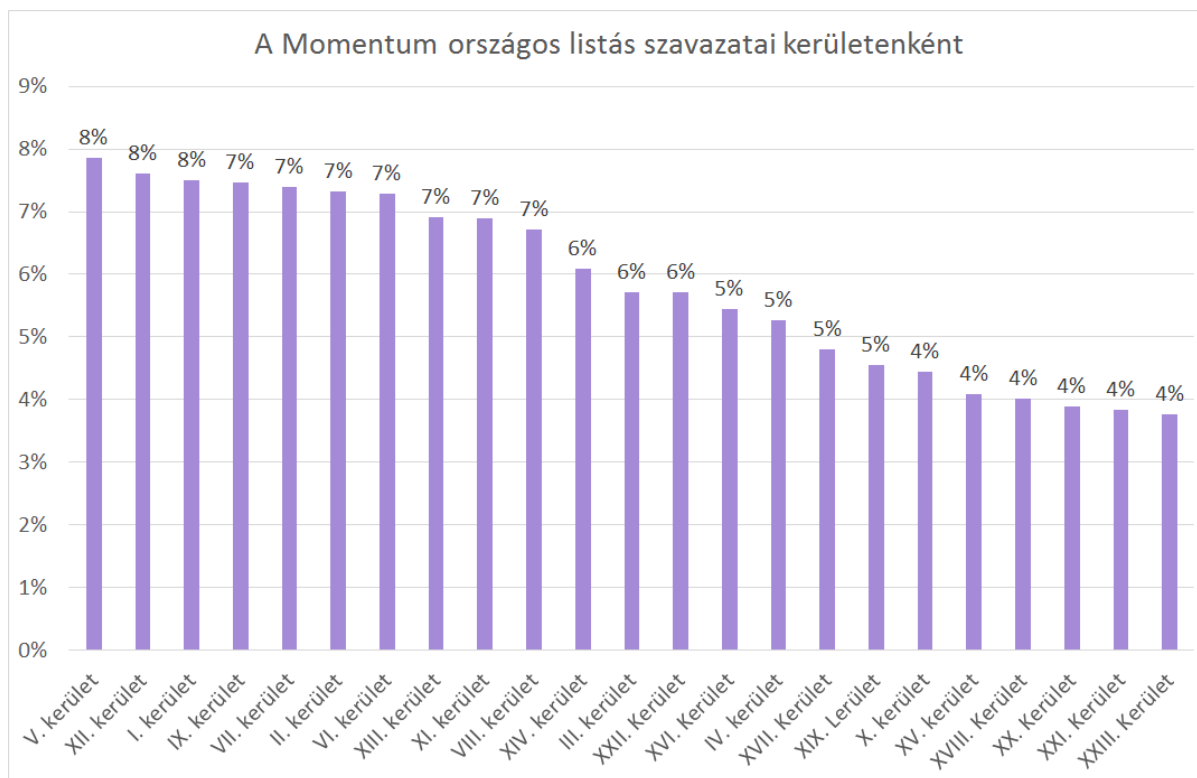

A Jobbik egyértelműen a dél-pesti kerületekben a legerősebb a fővároson belül, a négy legerősebb kerület a Jobbik szemszögéből a XXIII., a XXI., a XX. és a XVIII. kerület volt. Vona Gábor pártja éppen a Fidesznek kedvező területeken – tehát a belvárosban és egyes budai kerületekben – érte el a legrosszabb eredményt, a XII., a II., az I. és az V. kerületben a listás szavazatok 10 százalékát sem szerezték meg.

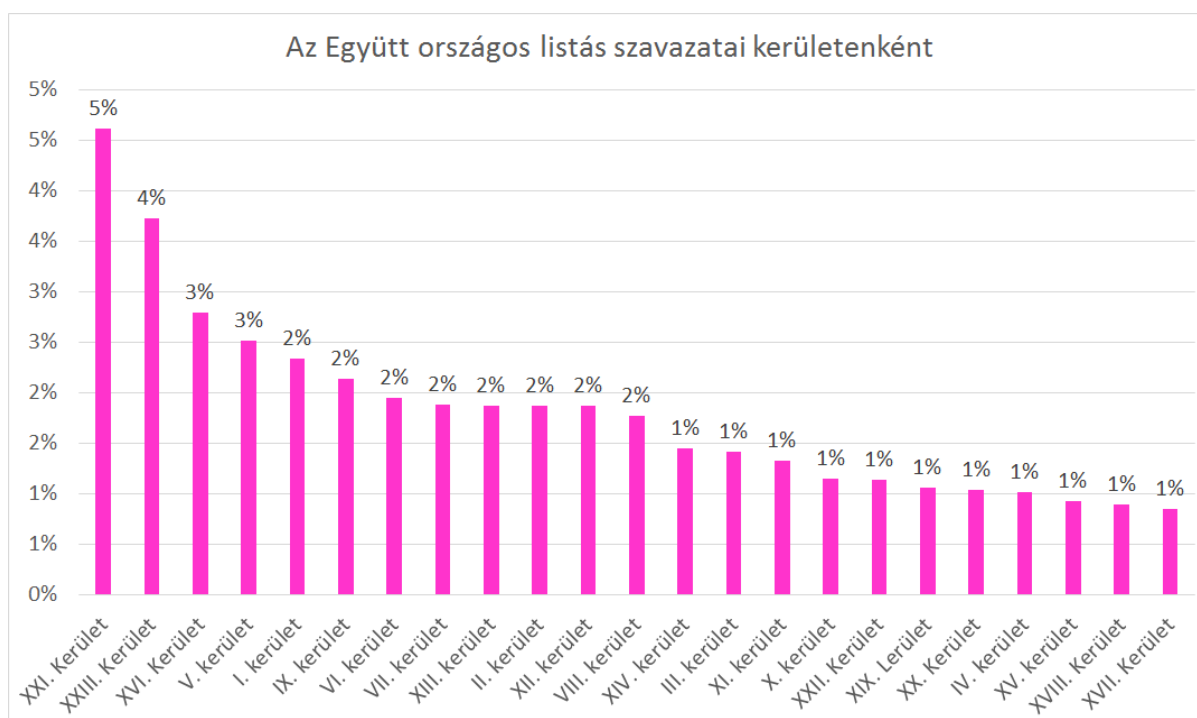

Elég hasonlóan alakult az LMP és a Momentum támogattságának területi megoszlása: mindkét pártra jellemző, hogy Budapest belső kerületeiben volt eredményesebb, a külső kerületekben viszont gyengébb eredményt értek el. További hasonlóság, hogy mindkét párt számára az I., az V., illetve a XII. volt a három legsikeresebb kerület, a legrosszabb eredményt pedig a XXIII. és a XXI. kerületben érték el.

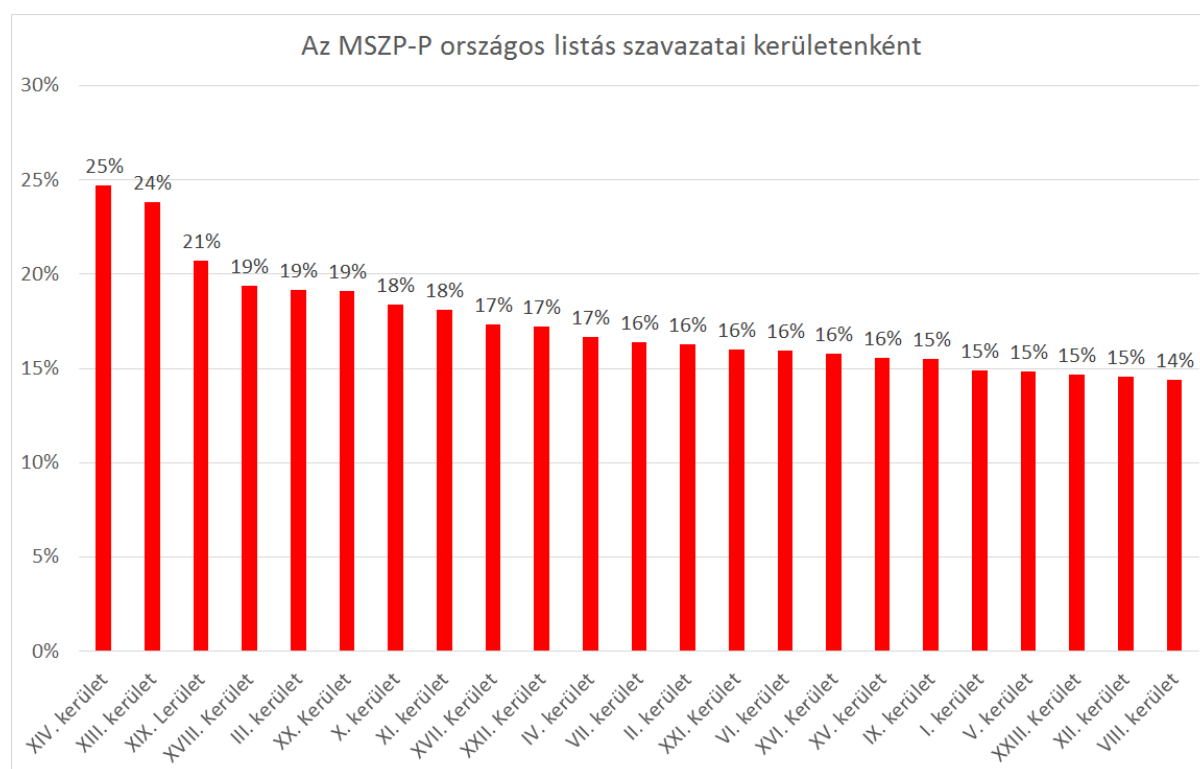

Az Együtt a XXI., a XXIII., valamint a XVI. kerületben érte el a legjobb eredményeket. Ebből azt láthatjuk, hogy a párt támogatottságának területi megoszlása elsősorban nem az adott kerület szocio-demográfiai jellemzőivel függ össze, hanem azzal, hogy volt-e egyéni jelöltje az Együttnak az adott kerületben. A koordináció és a listás eredmény összefüggésének jelenségét erősíti meg az MSZP-Párbeszéd és a DK eredményeinek elemzése is.

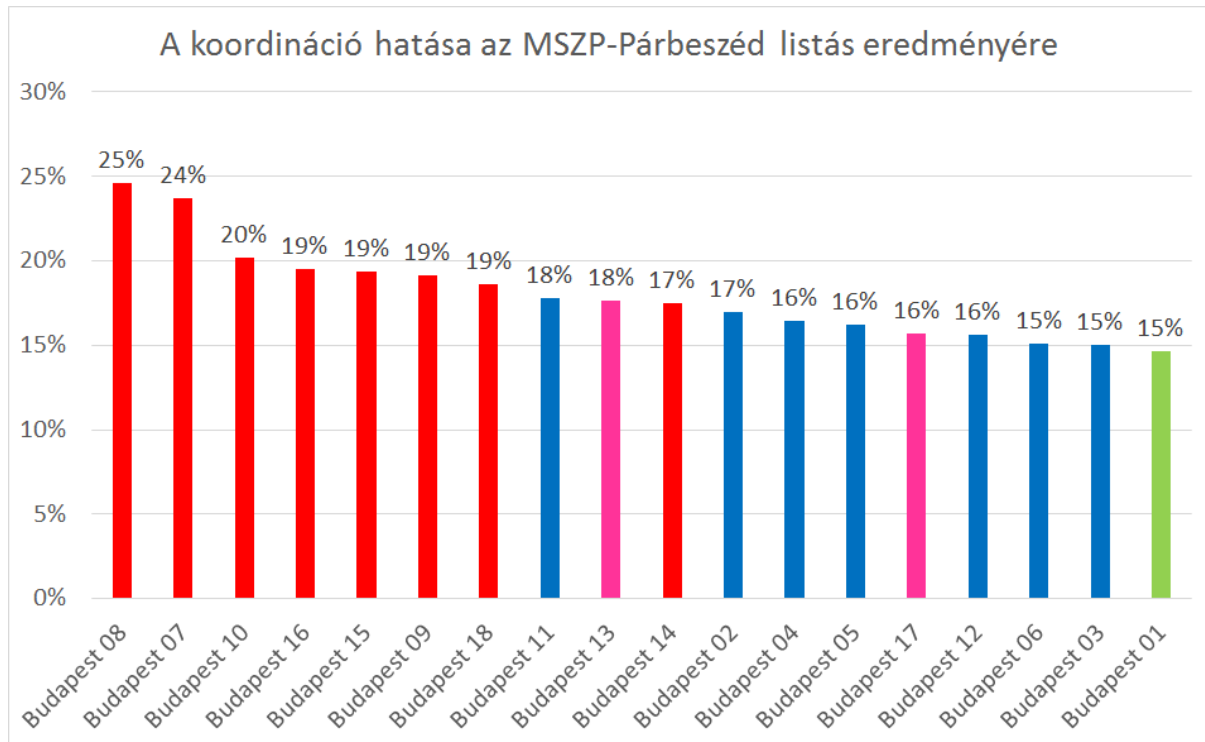

Az MSZP-Párbeszéd szövetség éppen abban a két kerületben érte el a legjobb listás eredményt, ahol a Fidesz-KDNP a legrosszabbat: a hagyományosan baloldali fellegvárnak tartott XIII. kerületben a pártszövetség az átlagosnál jóval sikeresebben szerepelt, a legjobb eredményt viszont nem itt, hanem a XIV. kerületben érte el. Ebben minden bizonnyal nagy szerepet játszott Karácsony Gergely miniszterelnök-jelölt, aki egyben a XIV. kerület polgármestere is. A legrosszabb eredményt az MSZP-Párbeszéd szövetség éppen a VIII. kerületben érte el (14 százalék), ugyanakkor érdemes látni, hogy ezen a területen az MSZP-Párbeszéd a koordináció következtében nem rendelkezett egyéni jelölttel.

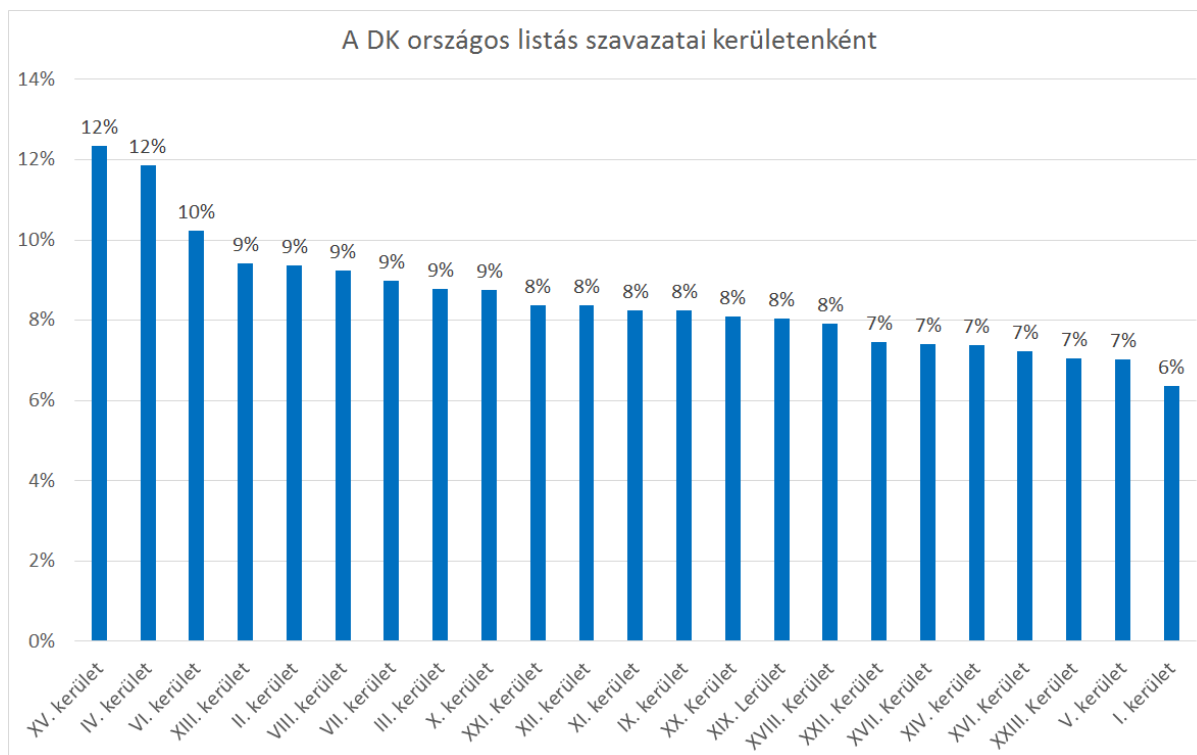
A koordináció listára gyakorolt hatása akkor látszik legjobban, ha az egyes egyéni választókerületekben elért listás eredményeket vizsgáljuk. Az alábbi ábrán az MSZP-Párbeszéd szövetség listás eredményei jelennek meg, az oszlopok színei pedig azt jelölik, hogy végül melyik párt jelöltjét támogatta a legtöbb ellenzéki párt. A zöld szín azt jelzi, hogy a 01-es választókerületben az LMP-s Csárdi Antal maradt az egyedüli baloldali ellenzéki jelölt, a rózsaszínnel színezett választókerületekben végül az Együtt jelöltjének javára léptek vissza (Szabó Szabolcs és Vajda Zoltán), a kék szín DK-s, a piros pedig MSZP-Párbeszéd jelöltet jelent. Az ábrán is jól látszik, hogy az MSZP-Párbeszéd eredményei szinte tökéletesen kétfelé bonthatóak annak mentén, hogy volt-e jelöltje a pártszövetségnek az adott választókerületben vagy sem: ahol volt jelöltjük ott rendre

jobb eredményt értek el, mint azokban a választókerületekben, ahol visszaléptek más párt jelöltjének javára.

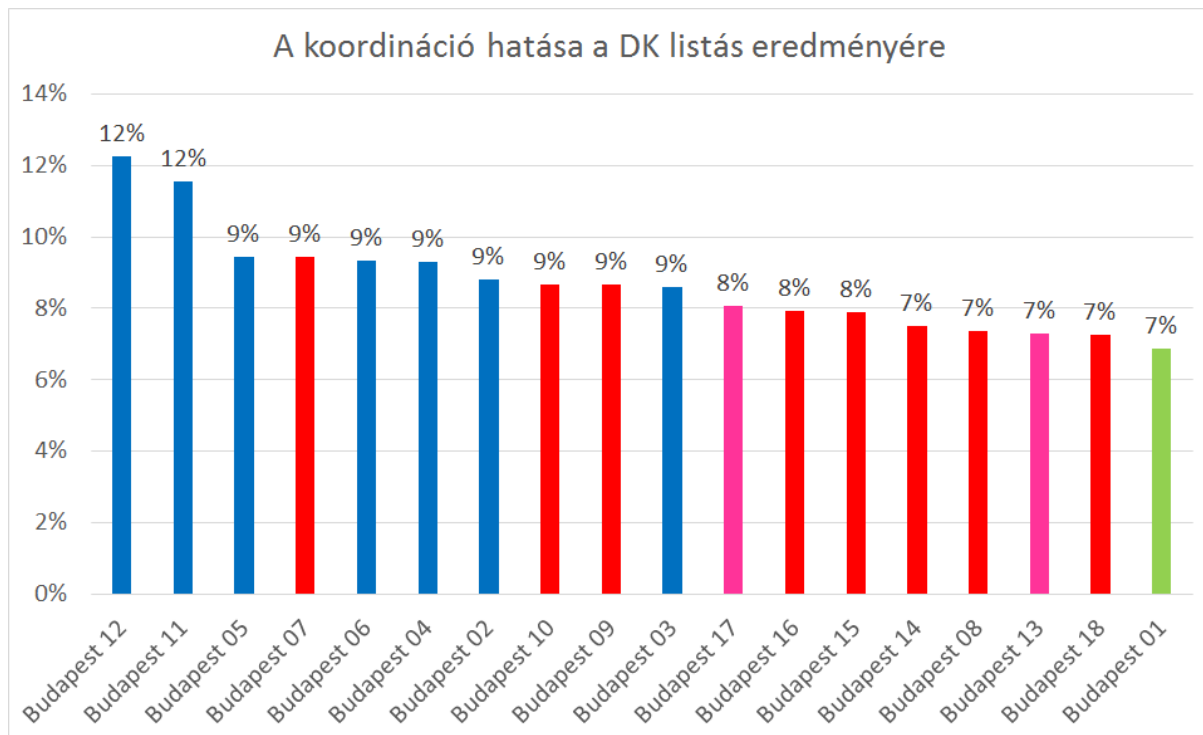
Az ábrán az MSZP-Párbeszéd szövetség listás eredményei jelennek meg egyéni választókerületenként. Az oszlopok színei azt jelölik, hogy végül melyik párt jelöltjét támogatta a legtöbb ellenzéki párt: a piros szín MSZP-Párbeszédés, a kék DK-s, a zöld LMP-s, a rózsaszín pedig együttes jelöltet jelent.

A Demokratikus Koalíció a XV., a IV. és a VI. kerületben szerepelt a legeredményesebben, egyedül ebben a három kerületben érték el 10 százaléknál jobb eredményt. Érdeemes látni, hogy ezek olyan kerületek, ahol a megállapodások értelmében Gyurcsány pártja állíthatott egyéni jelöltet.

Az ábrán a DK listás eredménye látható egyéni választókerületi bontásban, hasonlóan az előző ábrához, az oszlopok színei itt is azt jelzik, hogy melyik párt jelöltjét támogatta a legtöbb ellenzéki párt.

A DK eredményei is azt igazolják, hogy a pártok listás eredményét nagymértékben befolyásolta, hogy az adott választókerületben volt-e egyéni jelöltje a pártnak vagy sem.

Az ábrán a DK listás eredményei jelennek meg egyéni választókerületenként. Az oszlopok színei azt jelölik, hogy végül melyik párt jelöltjét támogatta a legtöbb ellenzéki párt: a piros szín MSZP-Párbeszéd, a kék DK-s, a zöld LMP-s, a rózsaszín pedig együttes jelöltet jelent.

Összességében az eredmények alapján elmondható, hogy Budapest politikai látképe továbbra is eltér az ország egészétől, a fővárosi lakosok körében a baloldali, liberális pártok jóval népszerűbbek, mint országosan. Eközben a jobboldali pártok jóval népszerűtlenebbek, a Fidesz-KDNP rosszabb eredményt ért el a Budapesten most tavasszal, mint a 2014-es EP-választáson. A külön listákon való indulás következtében a 2018-as eredményeket leginkább a 2014-es EP-választással tudjuk összehasonlítani. 2014-ben az EP-választáson az I., és a XII. kerületben is többségben voltak a kormánypárti szavazók, további hét kerületben a Fidesz-KDNP 45 százalék fölötti eredményt ért el. Ehhez képest az áprilisi országgyűlési választásokon minden kerületben többségben voltak az ellenzéki szavazók, a Fidesz-KDNP listán elért szavazataránya pedig sehol nem haladta meg a 45 százalékot. Míg országos szinten igaz, hogy az ellenzék két, nagyjából hasonló erejű blokkba rendeződik, Budapesten más a helyzet: a XVII. kivételével minden kerületben több baloldali, liberális szavazó van, mint kormánypárti, tehát a fővárosban a Jobbik nélküli ellenzék is bőven képes felvenni a versenyt a kormánypártokkal. Ugyan a baloldali ellenzéki szavazók többségét minden

kerületben a „régí” baloldali pártok¹, tehát az MSZP-P, a DK, valamint az Együtt szavazói adják, az „új” baloldali ellenzék (LMP, Momentum) a budai polgári, valamint a belvárosi kerületekben komoly erőt képvisel. Az I., az V., valamint a XII. kerületben csak 2-3 százalékkal magasabb a „régí” baloldali ellenzék támogatottsága, mint az LMP és a Momentum együttes támogatottsága.

Kerület	Fidesz-KDNP	Jobbik	„Régí” baloldal (MSZP-P+DK+Együtt)	„Új” baloldal (LMP +Momentum)
I. kerület	43%	8%	24%	22%
II. kerület	41%	8%	28%	21%
III. kerület	37%	13%	29%	17%
IV. kerület	36%	15%	30%	16%
V. kerület	42%	9%	24%	21%
VI. kerület	37%	10%	28%	20%
VII. kerület	37%	11%	27%	20%
VIII. kerület	39%	12%	25%	18%
IX. kerület	37%	13%	26%	20%
X. kerület	38%	15%	28%	14%
XI. kerület	40%	10%	28%	19%
XII. kerület	42%	8%	25%	22%
XIII. kerület	31%	11%	35%	19%
XIV. kerület	36%	11%	34%	16%
XV. kerület	39%	16%	29%	13%
XVI. kerület	41%	13%	26%	16%
XVII. kerület	40%	17%	26%	14%
XVIII. kerület	39%	17%	28%	13%
XIX. kerület	37%	15%	30%	14%
XX. kerület	39%	17%	28%	13%
XXI. kerület	37%	18%	29%	12%
XXII. kerület	41%	13%	26%	16%
XXIII. kerület	39%	20%	25%	11%

¹ A „régí” baloldali pártoknak tekintjük a 2014-es választási együttműködésben résztvevő pártokat.